

Wincen_tka

{ Wincenty + gazetka }

W 200. ROCZNICE URODZIN WINCENEGO POLA

Zespół Szkół Technicznych im. W. Pola w Gorlicach
rok szkolny 2006/2007

Drogi życiowe Wicusia, Wicka i Wincentego:

- ⌘ Lublin – miejsce urodzenia
- ⌘ Lwów – uczęszczał tam do gimnazjum i na studia
- ⌘ Tarnopol – liceum jezuickie
- ⌘ Wilno – praca lektora języka niemieckiego na tamtejszym Uniwersytecie
- ⌘ Lipsk, Drezno, Francja – okres emigracji popowstaniowej
- ⌘ Zagórzany koło Gorlic, Kalnica koło Sanoka, Lesko, Glinik Mariampolski, Lwów, Przemyśl, Skołoszów, Kraków – kolejne miejsca zamieszkania
- ⌘ Ukraina, Wołyń, Podole – trasa podróży odbytej w 1833 roku
- ⌘ Krypta zasłużonych na Skalce w Krakowie – miejsce pochówku
- ⌘ Muzeum Biograficzne W. Pola w Lublinie i Izba Pamięci W. Pola w Gdańsku-Sobieszewie – dwie palcówki muzealne gromadzące zbiory związane z Polem

Dni, miesiące i lata . . .

- ≈ 20 kwietnia 1807 – urodził się w Lublinie
- ≈ 1823 – zapisał się na studia filozoficzne (ukończył je w 1827)
- ≈ 1830 – podczas powstania listopadowego zaciągnął się do 10. pułku ułanów litewskich w korpusie Gielguda
- ≈ 8 kwietnia 1837 roku – ślub z Kornelią
- ≈ 1840 – osiedlenie się w Mariampolu
- ≈ 1846 – w czasie rabacji chłopskiej został pobity i porwany (Polanka koło Krosna)
- ≈ 1849 – mianowany profesorem nadzwyczajnym geografii na Uniwersytecie Jagiellońskim
- ≈ 1853 – usunięty z uniwersytetu za rzekomą nielojalność wobec władz
- ≈ 1855 – śmierć żony Kornelii
- ≈ 1868 – ślepotą na skutek ciągle pogarszającego się wzroku
- ≈ 1871 – ślub z Anielą Rościszewską
- ≈ 2 grudnia 1872 – zmarł w Krakowie

Wincenty - literat ...

- * tłumaczył sonety Petrarcki
- * napisał niemiecką rozprawę o eposie i krótką historię literatury niemieckiej
- * 1833 „Pieśni Janusza” – zbiór 51 popularnych piosenek rycerskich i patriotycznych
- * 1842 – „Pieśń o ziemi naszej” poetycki cykl opisów ziem polskich
- * 1843 – „Historia szewca Jana Kilińskiego”
- * 1845 – „Gawęda Dorosza”
- * 1846 – „Kilka kart z krwawego rocznika” i „Obrazy z życia i podróży”
- * 1854 - „Mohort” historia kresowego rycerza, obrońcy ojczyzny i wiary
- * 1857 – poemat „Witt Stwosz”
- * 1862 – „Pacholę hetmańskie”, „Z podróży i życia”
- * 1865 – „Pieśni o domu naszym”
- * 1866-1867 – „Rok myśliwca”
- * 1870 – „Obrazki litewskie” wspomnienia z postania listopadowego
- * 1868 – „Legenda o świętym Janie Kantym...”
- * 1873 – „Pan starosta Wiślacki”

... i Wincenty - geograf

- 1842 r. – „Rzut oka na północne stoki Karpat pod względem przyrodzenia”, czyli opis rzeźby terenu południowej Polski
- „Pięć części świata w zarysie” – cykl wykładów prowadzonych w ramach działalności katedry geografii UJ
- podręcznik dla kleryków „Geografia Ziemi Świętej w dwóch księgach”
- „Geografia i etnografia Polski” – dzieło wielotomowe, które spłonęło w 1846 r. podczas rabacji
- 1850 – wprowadzenie nowej formy zajęć dydaktycznych z geografii, czyli wycieczek terenowych
- 1869 r. – „Historyczny obszar Polski”, rozważania geograficzne nad granicami kraju

Pola geograficzny język:

- * Młyniec - Trąba powietrzna
- * Krzyżownica wiatrów - róża wiatrów
- * Majaki stepowe - fata Morgana
- * Mokre chmury - chmury deszczowe
- * Pomorszczyzna - wiatry bałtyckie na Pomorzu

Szlak imieniem W. Pola:

Stróże - Magura Małastowska - Wysowa - Krynica-Zdrój
znakowany kolorem zielonym

Inni o Polu:

≠ „Witam w tobie natchnionego poetę; pamiętaj, abyś nie
zapał się świętego ognia, który w sercu żywisz”
/Adam Mickiewicz/

≠ W uszach mi dzwoni Twój akcent Litwina,
Co mi rwie serce - a Bóg że wie, za czym...
W którym się puszcza szumna przypomina
Ze źródeł płaczem...

/T. Lenartowicz/

Wspomnienie współczesne – fragmenty „Historijki gorlickiej” autorstwa Romana Dziubiny:

Wśród tej braci poetów jest postać wspaniała,
Co z ziemia gorlicką mocno się związała.
To bohater Powstania Listopadowego,
Pan Wincenty Pol - rodem z Poznańskiego.

Był demokratą, co szanował lud polski.
Dla chłopów szpital i szkołę pobudował.
A ich dzieciom posag na naukę darował.
Był tysiąc osiemset trzydzięci piąty rok.

Nigdyden raz był w uroczych Gorlicach,
A wieczorami, od lata do jesieni pisał.
W „Pieśni o ziemi naszej” Polskę opisał.

W domku w Gliniku, zwanym Mariampole.
Darowanym przez przyjaciół, otoczonym polem.
Z kochaną Kornelią i gromadką dzieci,
Przeżył tu sześć lat, Boże jak ten czas szybko leci!

Pozostając poetą, stał się naukowcem,

I choć Wincenty Pol w Krakowie spoczywa,
Chcę, byście wiedzieli, że w Gorlicach wciąż bywa.
W ukochanym Gliniku, dziś miasta dzielnicę.
Patronuje szkołę i uroczej ulicy.

Ważne osoby w życiu Pola:

- ☐ Ojciec Franciszek i matka Elżonora
- ☐ Brat Franciszek, który zastępował mu ojca
- ☐ Kornelia Olszewska – pierwsza miłość i żona
- ☐ Goźthę, Miekiewicz, Odynię i inni – przyjaciele poznani na emigracji w Drężnię
- ☐ Gen. Józef Bem – współpracował z nim w organizacji wychodźstwa po powstaniu
- ☐ Józef Kręmer – reprezentant filozofii mesjanistycznej, który rozbudził zainteresowania geograficzne Pola
- ☐ Aleksander Humboldt – przyjaciel i autoritet naukowy w dziedzinie geografii
- ☐ Janusz, Wincenty, Julia, Zofia, Władysław i Stanisław – dzieci z pierwszego małżeństwa
- ☐ Aniela z Perraudów – druga żona poety

Po zasłużony:

- ~ za waleczność podczas powstania listopadowego otrzymał krzyż **Virtuti Militari** oraz awans na podporucznika. Pełnił funkcję adiunkta brygady
- ~ 1864 r. – odznaczenie Krzyżem Kawalerskim Orderu św. Grzegorza przez papieża Piusa IX za podręcznik dla kleryków
- ~ 1882 r. – przeniesienie prochów do Krypty Zasłużonych w podziemiach kościoła oo. Paulinów na Skatce
- ~ 1876 r. – nazwanie imieniem W. Pola Schroniska w Dolinie Roztoki
- ~ szlak turystyczny w Beskidzie Niskim wiodący z Szymbarku przez **Magurę Małastowską** do Wysowej – nazwany jego imieniem
- ~ w 1872 r. został członkiem Akademii Umiejętności

Słowa poety ...

*"Gadu, gadu, stary dziadu!
Pleś, pleciuga, byle dżugo;
Bajże, baju, po zwyczajuj
O tym, naszym polskim kraju!"*

*Biada temu, kto pychą swoją wszystko mierzy
I dba tylko o siebie i ku sobie garnie!
Pychę nędza odważy i w sądzie zdzierzy,
A miłości kto nie miał, schodzi z świata marnie.*

*Gdy chcesz wiedzieć, co to chowa
Nasza przeszłość w swoim zanie,
Jako stara szawa pronie:
To jedź, bracie, do Krakowa.*

*"Geniusz, co bywa w pokorze natchnięty,
To już nie geniusz - to na ziemi święty!
Bo czymże świętość, jak nie czystym trwaniem,
wiecznym natchnieniem - i wiecznym kochaniem."*

*"Biada temu, kto pychą swoją wszystko mierzy
i dba tylko o siebie i ku sobie garnie!
Pychę nędza odważy i w sądzie zadzierzy,
a miłości kto nie miał, schodzi z świata marnie."*

*„Ze ziemskich skarbów pono to najlepsze,
Co czreka w dobrym zamyśle podeprze.”*

„Żądza siły słabość rodzi.”